

ZRAČNA PERSPEKTIVA

Pozdravljeni devetošolci!

Začenjamo 5. teden pouka na daljavo.

Na delo od doma smo se privadili, likovne izdelke mi redno pošiljate.

Vaše delo preverjam sproti.

Pri delu ne pozabite, da bomo vaše izdelke morda tudi ocenjevali, zato vam ob koncu vsake naloge napišem kriterije samoocenjevanja.

Z njimi si pomagajte pri izdelavi naloge ter preverite, kako bi bilo vaše delo ocenjeno.

Nekateri se za izdelke zelo potrudite. Upoštevate navodila, ste natančni in izvirni. Teh izdelkov sem najbolj vesela.

Danes vam pošiljam novo nalogo. Po dveh kiparskih nalogah je tretja naloga slikarska.

Najprej preberite teoretični del v učbeniku, rešite naloge, nato pogledajte navodila za praktični del.

Izdelke mi pošljite do napisanega datuma.

Veselo ustvarjanje vam želim!

Snov o zračni perspektivi si preberi v učbeniku (ponovi tudi snov o barvni perspektivi):

<https://eucbeniki.sio.si/lum9/2404/index.html>

OSNOVE VIDNEGA ZAZNAVANJA

Barva je samo ime za občutek, ki nastane, ko svetloba z določeno valovno dolžino draži fotoreceptorje mrežnice našega očesa.

Človeško oko zaznava svetlobo z valovno dolžino od približno 400 nanometrov do približno 700 nanometrov.

Zadnjo steno očesa pokriva za svetlobo občutljiva plast, **mrežnica**, ki je gosto prepletena z **živčnimi končiči** (svetlobnimi fotoreceptorji). To so **čepki** za gledanje podnevi in **palčke** za gledanje ponoči.

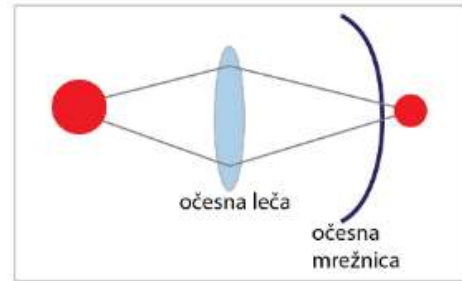
Čepki so različno občutljivi za posamezne valovne dolžine močnejše svetlobe. Palčke so občutljive pri šibki osvetlitvi.

Občutljivost čepkov	Vtis barve, ki ga dobi vidni center možganov.
450 nm	modra
550 nm	zelena
600 nm	rdeča

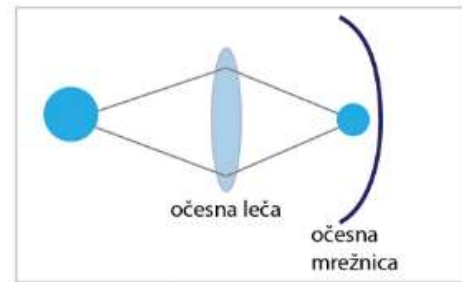
Tabela: Zaznavanje barv glede na občutljivost čepkov

Če svetloba sestoji iz valovnih dolžin vseh pasov vidnega dela spektra v enakih količinah, potem jo očesno-možganski sistem zazna kot belo svetlobo. Če pa na mrežnico ne pade svetloba, torej če v vidni center možganov ne pride noben dražljaj, imamo občutek črne barve.

S fizikalnega vidika se to zgodi zaradi različnega loma svetlobnih valov v leči očesa. Valovi se lomijo pod različnimi koti in različno vplivajo na očesno žarišče.

Svetlobni valovi, s katerimi zaznavamo rdečo barvo, se lomijo pod ozkim kotom. Zato je žarišče za očesno mrežnico, na kateri barvo ostro zaznavamo. Zdi se nam, da je rdeča barva močno povečana in zato bližje kot v resnici.

Svetlobni valovi, s katerimi zaznavamo modro barvo, se uklanjajo pod širokim kotom. Žarišče teh valov je pred mrežnico in oddaljuje modro barvo od našega očesa.

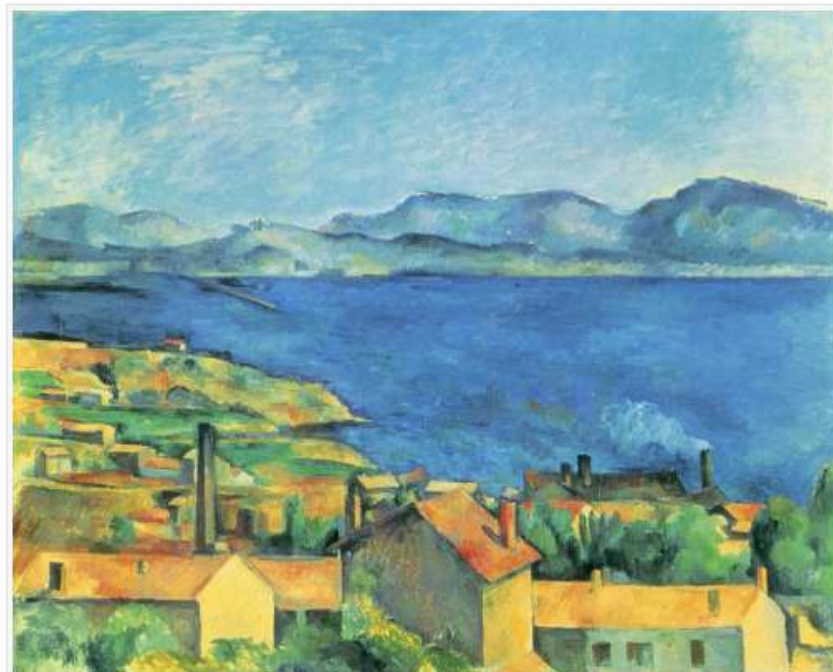
BARVNA PERSPEKTIVA

Oglej si barvno shemo. Barve v nas vzbujajo različna občutja. Tople barve zaznavamo blizu, hladne daleč. Prav na teh občutkih, ki jih sproža **navidežno približevanje toplih barv** in **navidežno oddaljevanje hladnih barv** sloni barvna perspektiva. **Barvna perspektiva** je prikaz globine prostora z uporabo **toplih** in **hladnih** barv.

Slikarji, fotografi in drugi ustvarjalci uporabijo barvno perspektivo, kadar želijo poudariti prostor. Tople barve uporabijo v bližnjih planih slike, hladne pa za prikaz predmetov in ploskev, ki so bolj oddaljeni.

Paul Cézanne, 1885, Zaliv Marseille iz L'Estaquea

[O sliki](#)

Perspektiva v slikarstvu | Barvna in zračna perspektiva | Barvna perspektiva

Svetlo in s toplimi barvami obarvane predmete opazimo večje, kot so v resnici, in se nam na videz približujejo. Predmeti, ki so temni ali obarvani s hladnimi barvami, se nam zdijo na videz manjši. Občutek imamo, da se od nas oddaljujejo.

Metka Krašovec, *Pot v ogledalo*, 2009, akril na platnu

O sliki

Tople barve imajo lastnost navideznega približevanja, hladne pa lastnost navideznega oddaljevanja. Če sta rdeča in modra od nas enako oddaljeni, vidimo rdečo barvo močnejšo in bližje. Modra barva se navidezno oddaljuje, odmika, je bolj mirna, manj vsiljiva.

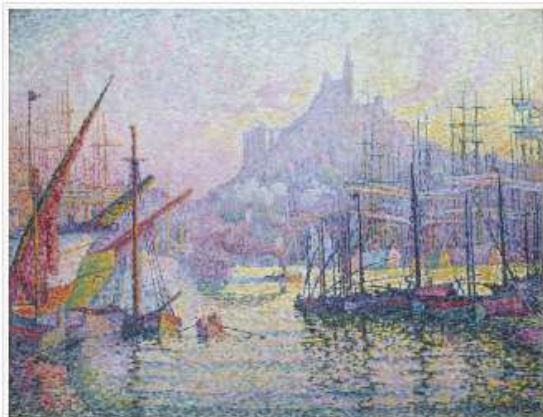
Veljko Toman, *Hiša mojega deda*, 2009, akril na platnu

O sliki

ZRAČNA PERSPEKTIVA

Od renesanse so slikarji prikazovali prostor z upoštevanjem zračne perspektive tako, da so bližje predmete naslikali z bolj nasičenimi barvami, oddaljene pa bolj blede, sive in sivo modrikaste. Oddaljene oblike, detajle in obrise so naslikali nejasno ali zabrisano.

Paul Signac, Notre Dame de la Garde, 1905-06, olje na platnu

O sliki

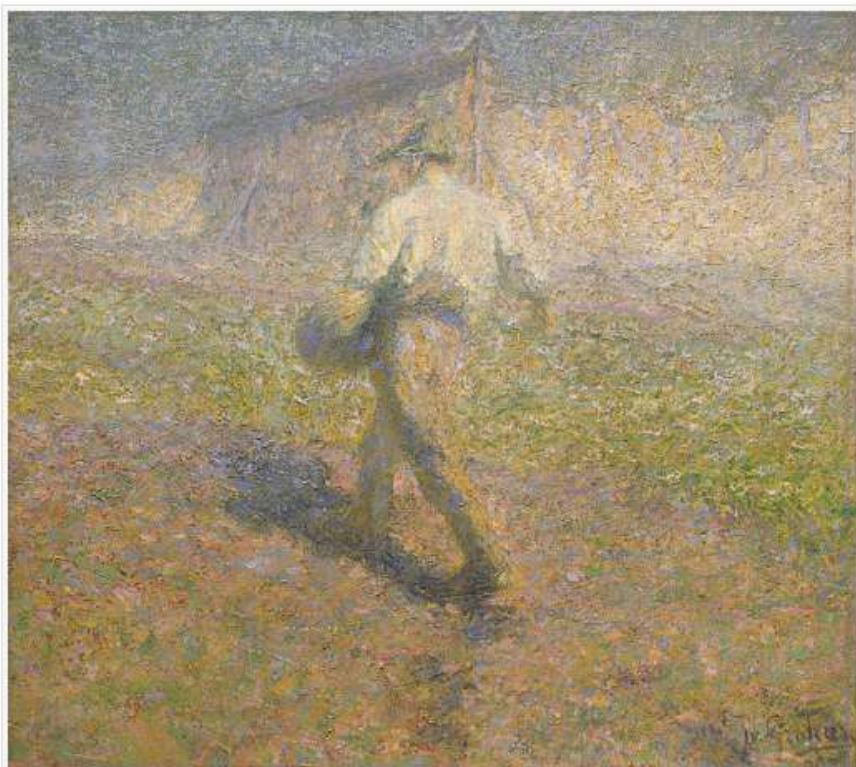
Leonardo da Vinci, Sveta Ana Samotretja, 1510

O sliki

Perspektiva v slikarstvu | Barvna in zračna perspektiva | Zračna perspektiva

Pri opazovanju pokrajine vidimo predmete, figure, rastline, ki so blizu nas, v jasnih barvah in ostrih obrisih. Jasno vidimo tudi vse podrobnosti na teh oblikah. Barve so intenzivne in se nam navidezno približujejo.

Bolj kot se oblike oddaljujejo od našega stojišča, manj jasne so njihove oblike, postajajo zabrisane.

Ivan Grohar, *Sejalec*, 1907

O sliki

Vzroke za spreminjanje in nejasnost barv in oblik najdemo v plasteh zraka, ki delujejo kot tančica. Dlje, kot gledamo, plasti postajajo gostejše.

Zakaj barve modrijo?

Skozi plasti zraka se najlaže prebija modra barva, ker ima kratko valovno dolžino. Rdeča in rumena barva imata daljšo valovno dolžino in se prej izgubita v plasteh, hitreje bledita.

Claude Monet, *Londonski parlament v megli*, 1908

O sliki

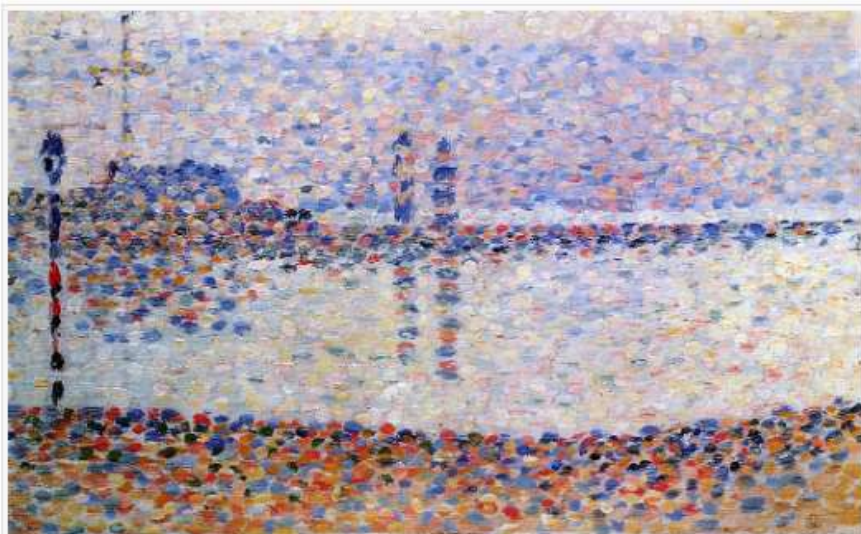
POVZETEK

Barvna perspektiva

Tople barve imajo lastnost, da se opazovalcu navidezno približujejo, hladne barve pa se mu navidezno oddaljujejo. Tudi predmeti, ki so toplih barv, se nam zdijo večji v primerjavi z enako velikimi predmeti v hladnih barvah.

To lastnost barv izkoristijo slikarji in fotografi, kadar želijo na sliki poudariti globino prostora.

Temu načinu prikaza prostora na sliki pravimo **barvna perspektiva**.

Georges Seurat, *Gravure: študija nekega večera, 1890*, olje na platnu

O sliki

Zračna perspektiva

Predmeti, ki so blizu opazovalca, so izraziti. Jasno vidimo njihove obrise in podrobnosti. Z oddaljevanjem barve bledijo, postajajo sive in modrikaste, dokler njihovi obrisi ne izginejo v daljavi. Oblike, podrobnosti in obrise oddaljenih predmetov vidimo nejasno, zabrisano.

Kadar želijo slikarji prikazati na sliki izrazit prostor, bodo v bližini spodnjega roba slike naslikali izrazite, ostre oblike, ki jih lahko tudi intenzivno obarvajo. Oddaljene oblike bodo naslikali modrikasto ali sivo.

Temu načinu prikaza prostora na sliki pravimo **zračna perspektiva**.

Način zračne perspektive pri svojem delu izkoriščajo tudi fotografi, ilustratorji in drugi likovni ustvarjalci.

Mirko Bijuklič, *Meglice, 2013*

O sliki

NALOGE

1. Kako upoštevaajo zračno perspektivo slikarji?

- Barvi odvzamejo moč z dodajanjem bele, črne, sive ali modre barve.
- Po celi slikarski površini slikajo z močnimi barvami.
- Slikajo s toplimi in hladnimi barvami.

Milena Gregorčič, Svetlobe III, 2013

O sliki

2. Naslikati želiš sliko, na kateri boš poudaril globino prostora v barvni perspektivi. Katero barvno kombinacijo boš uporabil, da boš ustvaril občutek bližine?

-

3. Kako je upošteval barvno perspektivo Vincent van Gogh?

Manjkajoče besede dopolni z naslednjima izrazoma: toplimi, hladnimi.

Predmete in pojave, ki so prostorsko bližji, je naslikal s barvami, podobo oddaljenih predmetov je naslikal s barvami.

Preveri

Vincent van Gogh, Žitno polje z vranami, 1890

O sliki

4. Učenka je v likovnem delu upoštevala značilnosti zračne perspektive. Katere so te značilnosti?

- Uporaba močnih in čistih barv po celotni slikarski površini.
- Oddaljene oblike so naslikane nejasno ali zabrisano.
- Bližnji predmeti so naslikani v bledih, sivih in sivomodrikastih tonih.

5. S fotografije ugotovi, katere barve zaznamo blizu?

Hrast pri Ustju

- tople
- hladne
- nevtralne

6. Reši križanko. V označenih poljih dobiš priimek francoskega slikarja, ki je veliko raziskoval delovanje barv in njihovo učinkovanje na človeka.

1							
2							
3							
4							
5							
6							

Počisti

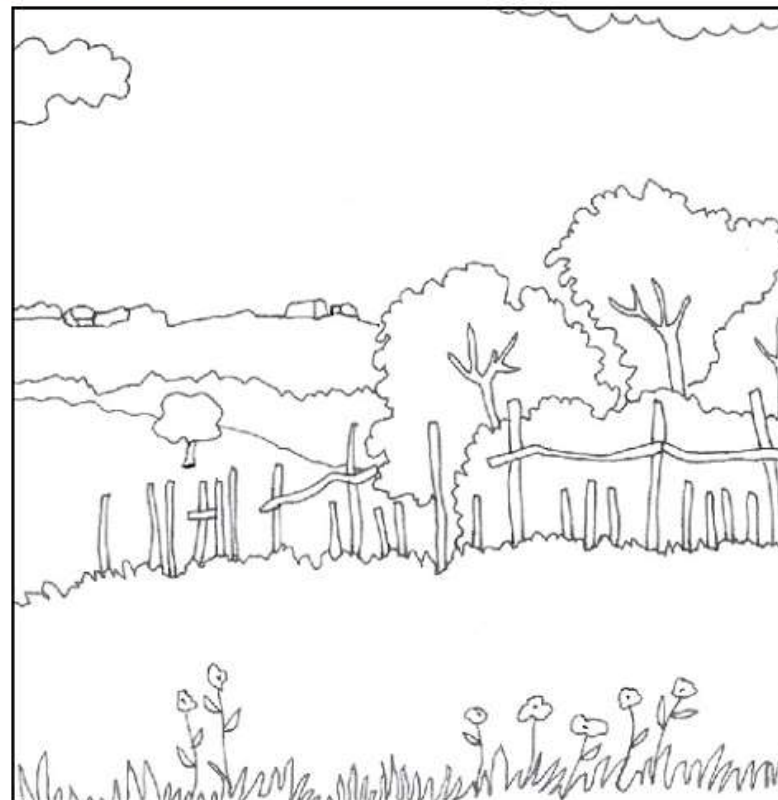
1		2		3	
4		5		6	

7. Slovenski slikar Janko Orač je na svoji sliki upošteval barvno perspektivo. Sestavi umetnikovo sliko tako, da prestaviš pravokotnike na ustrezna mesta.

Rešitev O sliki

8. Kot si opazil na slikah v tem poglavju, umetniki velikokrat kombinirajo barvno in zračno perspektivo. Obarvaj krajino tako, da upoštevaš tako barvno kot zračno perspektivo.

Jakost:

Počisti

Možna rešitev

Naloga:

- Snov o perspektivi in barvni perspektivi ste letos že obravnavali z gospo Anušo, zato sem prepričana, da boste nalogo o zračni perspektivi vsi uspešno naredili.
- Tvoja naloga je narediti kolaž. Potreboval boš: podlago, škarje, revije, lepilo, materiale različnih tekstur in veliko domišljije - materiale lahko režeš ali trgaš.
Kolaž lahko kombiniraš z drugo tehniko - del površine polepiš, drugi del likovno obdelaj drugače – rišeš, slikaš.
Format ni posebej določen.
- Pozoren bodi, da pri delu uporabljaš zakonitosti zračne perspektive.
V bližini spodnjega roba uporabljalj izrazite, ostre oblike in intenzivne barve.
Oddaljene oblike naj bodo modrikaste ali sive.
- Vsebina, pogovor o motivu
Že peti teden moramo čas preživljati doma ali v domači okolici. Svoboda gibanja je bila vrednota, ki se nam je zdela samoumevna. Odkar pa je ta vrednota omejena, smo jo pričeli spoštovati in razumeti. Ob tem lahko razmislimo tudi o drugih vrednotah, ki jih dojemamo kot samoumevne: svoboda mišljenja, svoboda izražanja itd.

Na kaj v trenutnem stanju pomisliš, kaj si predstavljaš, ko slišiš besedo SVOBODA?

Pripravi si vse stvari za svoje delo.

Potrebuješ podlago, svinčnik, škarje, lepilo ter časopis, revije, reklame. S svinčnikom si na rahlo skiciraj zelen motiv. Skiciraj na rahlo - v parih potezih naredi obrise željenega motiva.

S časopisnim papirjem naredi nevtrarno podlago, nato prični z lepjenjem barvnih ploskev, z risanjem, slikanjem.

Predhodno si določi, kako boš z uporabo določenih barv izrazil zračno perspektivo in se med delom tega drži. Z lepilom sproti lepi/fiksiraj barvne lističe na podlago.

Ko svoje delo dokončaš, s škarjami obreži robove.

- Izdelek naj bo celostno dokončan. Pozoren bodi na detajle in estetskost izdelka.
- Končan izdelek fotografiraj in ga **do 24. 4. 2020** pošlji na moj email tea.curk-sorta@os-sturje.si
- Fotografija, ki jo pošljete, naj bo fotografirana pri dobri svetlobi, viden naj bo celoten izdelek, najbolje, da jo slikate z vrha – tako, da so robovi izdelka in ekrana čim bolj poravnani.
- Shranjena naj bo pod imenom, priimkom in razredom učenca: npr. MihaNovakga

Če je karkoli nejasnega, mi pišite.

Kriteriji za samoocenjevanje:

KRITERIJI	ŠTEVILO MOŽNIH TOČK	ŠTEVILO DOSEŽENIH TOČK
Nazorna ponazoritev zračne perspektive	5	
Primerna likovna tehnika, ki je uspešno uporabljena	5	
Izviren in samosvoj motiv	5	
Likovna čistost in natančnost	5	